

הפלגת 'אף על פי כן'

מאת: זאב וניה הדרי, סגנו של שאול אביגור במוסד לעליה ב'

הכתבה לקוחה מהמבוא לספר "המוסד לעלייה ב' – יומן המבצעים – פריז 1947"
הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, 1991

הערות בכתב יד והדגשות: יהודה בן-צור

"אף-על-פי-כן"

מילת הצופן לספינה זו ביומן המבצעים היתה "הפולשת". "הפולשת" היתה אסדת פלישה משנות המלחמה שהותקנה לשמש אניית מעפילים. היא הפליגה מאיטליה עם 434 מעפילים, כחודש לאחר גירוש מעפילי "אקסודוס" לגרמניה. בערב יום החג השני של ראש-השנה, מספר אחד המעפילים, "ירדו מאות המעפילים מכלי הרכב על חוף בלתי ידוע. מתוך עלטת הלילה התקדם כגוש קודר כלי שייט בלתי-מוזוהה. הספינה הורידה עוגן. שתי סירות הורדו ממנה וקרבו לחוף. המעפילים הועברו אל הספינה באמצעותן. מצב הרוח היה מרומם. הדעה הכללית היתה כי נפרוץ את המצור האנגלי – זה בטוח! האם מפקפק משהו? זו היתה השאלה שנשמעה באולם הספינה. להלן התנאים "האידיאליים" להפלגת הספינה, כפי שהוכרו בפני כל הנוכחים:

1. האנגלים לא מתארים לעצמם שזמן כה קצר לאחר "אקסודוס" שוב מפליגה ספינת מעפילים. השם "אף-על-פי-כן" ניתן לספינה בגלל החזרתם של מעפילי "אקסודוס" לגרמניה.
2. אין אנו מפליגים באנייה שמלפני המבול, ככל אניות המעפילים אשר מעוררות חשד. זאת היא פולשת שיצאה מהשירות. עתה לאחר מלחמת העולם השנייה מפליגות מאות כאלה בצי הסוחר.
3. אנו נוכל לשוט במים רדודים, וכל משחתת מצי המצור לא תוכל להפריע לנו. ניגש עד לחוף, דלת הפלישה תיפתח, ואז פלשנו!

לאחר שבועיים של הפלגה התברר שהדבר לא כל-כך פשוט. הספינה התקרבה לחופי הארץ. המעפילים לא עלו לסיפון כדי שלא להתגלות. באחד הערבים טס מעל הספינה מטוס, חג כמה פעמים, הסתלק ונעלם. כעבור כמה שעות הופיעה משחתת בריטית בשטח. זרקוריה האירו בחוזקה והרמקול רעם. בשם החוק נדרשה הספינה לעצור ולאפשר לחיילים לעלות על הסיפון. "אף-על-פי-כן" המשיכה בהפלגתה וניסתה להתקרב לחוף. כעבור זמן קצר הופיעה שייטת שלמה. אחד המעפילים מספר: "בבוקר ראינו כי אנו מוקפים אניות שניסו לחסום לנו את הדרך ולא לאפשר לנו להתקרב לחוף. הן שטו בשרשרת וחצו את הדרך קרוב לחרטום הספינה. הספינה התנגשה במשחתת שחצתה לנו את הדרך. האניות התרחקו, כנראה להתייעצות, ואצלנו אחד משני המנועים הפסיק לעבוד. ברור היה כי הצעד הבא של האנגלים יהיה כיבוש הספינה. כל סיכוי לנצח לא היה לנו. אולם הוחלט להתנגד בכל האמצעים. הציווד היחידי שהיה בידינו היו קופסות שימורים ובקבוקים. על התורן הונף דגל עברי ועל הגשר הורכב שלט: אניית ההגנה – "אף-על-פי-כן".

שתי משחתות בריטיות התקרבו משני צדי הספינה. הקרב היה קצר יחסית, אולם אכזרי מאוד. האנגלים הצליחו להשתלט על הספינה. היו להם מספר פצועים ואילו לנו הרוג אחד – נוח גולדפרב. הביאו אותנו לאניות גירוש בהן הפלגנו לקפריסין.

ברבות הימים הועלתה "אף-על-פי-כן" על החוף, הוצבה במבואות עיר הנמל חיפה והפכה למוזיאון ההעפלה.

ביומן המבצעים בחלק הנוגע לאיטליה אפשר לקרוא על הנסיונות השונים והלבטים (כן להפליג ב"פולשת", לא להפליג בה) שהיו לאנשי המוסד באיטליה בקשר לספינה זו.